

REKOMNDACIJOS DĖL VIEŠŪJŲ IR PRIVAČIŲ INTERESŲ DERINIMO NACIONALINIAME VĖŽIO INSTITUTE

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Rekomendacijų dėl viešųjų ir privačių interesų derinimo Nacionaliniame vėžio institute (toliau – Rekomendacijos) tikslas – užtikrinti tinkamą Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų įgyvendinimą bei viešųjų ir privačių interesų konfliktų prevencijos sistemos funkcionavimą Nacionaliniame vėžio institute.

II SKYRIUS TAIKYMO SRITIS

2. Rekomendacijos taikomos ir yra privalomos asmenims, NVI einantiems pareigas, įrašytas į NVI direktoriaus įsakymu patvirtintą pareigų, kurias einantys darbuotojai privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašą (deklaruojantys asmenys).

3. Rekomendacijos taip pat taikomos NVI darbuotojams, kuriems Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo laikymosi kontrolės Nacionaliniame vėžio institute tvarkos aprašu yra pavedama vykdyti VIPIDĮ nuostatų įgyvendinimo kontrolę.

III SKYRIUS SANTRUMPOS, TERMINAI IR APIBRĖŽIMAI

4. Rekomendacijose vartojamos santrumpos, terminai ir apibrėžimai:

5.1. **Artimi asmenys** – deklaruojančio asmens sutuoktinis, sugyventinis, partneris, kai partnerystė įregistruota įstatymų nustatyta tvarka (toliau – partneris), taip pat jų ir deklaruojančio asmens tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai), broliai (įbroliai), seserys (įseserės), seneliai, vaikaičiai ir jų sutuoktiniai, sugyventiniai ar partneriai.

5.2. **Deklaracija** – privačių interesų deklaracija;

5.3. **Deklaruojantis asmuo** – darbuotojai, kurie vadovaujantis VIPIDĮ privalo deklaruoti privačius interesus;

5.4. **Interesų konfliktas** – situacija, kai deklaruojantis asmuo, atlikdamas tarnybines pareigas ar vykdydamas tarnybinį pavedimą, turi priimti ar dalyvauti priimant sprendimą arba įvykdyti pavedimą, kurie susiję su jo privačiais interesais; viešųjų ir privačių interesų konfliktas paprastai apibūdinamas kaip viešųjų ir privačių interesų susidūrimas, galintis paveikti tarnybinių pareigų atlikimą bei galintis sąlygoti ar sąlygojantis šališkų, subjektyvių ir neskaidrių sprendimų priėmimą.

5.5. **NVI** – Nacionalinis vėžio institutas;

5.6. **Privatūs interesai** – deklaruojančio asmens (ar jam artimo asmens) tiesioginis ar netiesioginis suinteresuotumas asmenine turtine ar neturtine nauda, deklaruojančio asmens (ar jam artimo asmens) moralinė skola, moralinis įsipareigojimas ar kitas panašaus pobūdžio interesas, galintis pakenkti deklaruojančio asmens nešališkumui ir nepriklausomumui atliekant tarnybines pareigas.

5.7. **Sprendimas** – tai bet kokie darbuotojo veiksmai, atliekami einant pareigas NVI.

5.8. **Taisyklės** – Privačių interesų deklaracijų pildymo, tikslinimo, papildymo ir pateikimo taisyklės, patvirtintos Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2020 m. gruodžio 30 d. sprendimu Nr. KS-176 „Dėl Privačių interesų deklaracijos formos bei jos pildymo, tikslinimo, papildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“;

5.9. **Viešieji interesai** – visuomenės suinteresuotumas, kad deklaruojantys asmenys visus sprendimus priimtų nešališkai ir teisingai.

5.10. **Viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantys asmenys** – pirkimo iniciatoriai, pirkimo komisijos nariai, pirkimų procedūrose dalyvaujantys ekspertai, taip pat asmenys, NVI direktoriaus paskirti atlikti supaprastintus pirkimus.

5.11. **VIPIDĮ** - Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas;

6. Rekomendacijose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos šiose Rekomendacijose, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme, VIPIDĮ, Viešųjų pirkimų įstatyme ir kituose teisės aktuose.

IV SKYRIUS APRAŠYMAS

PIRMASIS SKIRSNIS REKOMENDACIJOS DEKLARUOJANTIEMS ASMENIMS

7. Savo pareigas Deklaruojantis asmuo turi vykdyti sąžiningai ir dorai, nesinaudodamas tarnybine padėtimi siekiant gauti asmeninės naudos.

8. Deklaruojantis asmuo VIPIDĮ nustatyta tvarka turi deklaruoti privačius interesus, kurie gali sukelti viešųjų ir privačių interesų konfliktą bei daryti įtaką objektyvių (nešališkų) sprendimų priėmimui.

9. Patekęs į situaciją, kai negali likti nešališkas, kyla interesų konfliktas, Deklaruojantis asmuo turi nusišalinti nuo sprendimų priėmimo Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo laikymosi kontrolės Nacionaliniame vėžio institute tvarkos aprašo nustatyta tvarka.

10. Deklaruojantis asmuo atsiduria interesų konflikto situacijoje, kai atlikdamas pareigas (ar pavedimą) privalo priimti (ar dalyvauti priimant) sprendimą, kuris yra susijęs su:

10.1. jo ar jam artimų asmenų darbu kitose įmonėse, įstaigose ir organizacijose, individualia veikla, autorinėmis sutartimis;

10.2. jo ar jam artimų asmenų turimomis bendrovių ir įmonių akcijomis (dalimis, pajais);

10.3. jo ar jam artimų asmenų naryste, ryšiais ir pareigomis įmonėse, įstaigose ir organizacijose ar fonduose;

10.4. jo ar jam artimų asmenų finansiniais ar moraliniais įsipareigojimais kitiems asmenims, kitais civiliniais santykiais;

10.5. jo ar jam artimų asmenų iš kitų asmenų gautomis ar jiems suteiktomis dovanomis ir paslaugomis (išskyrus pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas gautas dovanas bei reprezentacijai skirtas dovanas, teisėtai gautas vykdant savo pareigybės funkcijas);

10.6. jo ar jam artimų asmenų priešišku, ginču ar konkurencija kitų asmenų ar grupių atžvilgiu;

10.7. jo artimų asmenų darbu NVI;

10.8. jo ketinimu, susijusiu su naujo darbo paieškoms, derybomis su būsimu darbdaviu;

10.9. kitais atvejais, kai priima ar dalyvauja priimant sprendimą, susijusį su jo ar jam artimų asmenų privačiu interesu.

11. Deklaruojantis asmuo privalo užtikrinti, kad nusišalinimas būtų realus, kad po nu(si)šalinimo neturėtų jokių praktinių galimybių ateityje dalyvauti bet kokiose klausimo, kuris jam kelia interesų konfliktą, rengimo, svarstymo ar sprendimo priėmimo procedūrose, – nei tiesiogiai, nei netiesiogiai; nepriklausomai nuo to, ar klausimas sprendžiamas vienasmeniškai, ar kolegialiai; neatsižvelgiant į klausimo sprendimo stadiją (tarpinis, procedūrinis ar galutinis sprendimas), rezultata (hipotetiškai palankus, neutralus ar nepalankus), klausimo sprendimo formą (posėdis, pasitarimas, ekspertinis vertinimas, pavedimas, vizavimas, patikrinimas, kontrolė ir pan.).

12. Deklaruojantis asmuo, nusišalinęs nuo klausimo rengimo, svarstymo ar sprendimo priėmimo, privalo jokiais kitais būdais ir priemonėmis nedaryti įtakos rengiant, svarstant ar priimant sprendimą dėl klausimo, nuo kurio jis nusišalino ar buvo nušalintas.

13. Deklaruojantis asmuo negali naudoti neviešos tarnybinės informacijos, kuria jie disponuoja, ne tarnybinei veiklai, t. y. savo, savo artimų, ar kitų trečiųjų asmenų privatiems interesams (nepriklausomai nuo galutinės informacijos panaudojimo paskirties) tenkinti.

14. Deklaruojantis asmuo negali privatiems (su tiesioginių darbo pareigų atlikimu nesusijusiems) poreikiams tenkinti ar asmeninei nuomonei ne darbo metu reikšti naudoti (ir demonstruoti) darbui skirtus rekvizitus, – NVI ženklą, pavadinimą, savo pareigybės pavadinimą, tarnybinį telefoną, elektroninį pašta, socialines paskyras ir pan.

15. Deklaruojantis asmuo, atlikdamas tarnybines pareigas, negali dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, susijusius su jo paties (kaip atstovo) pateiktų skundų, dokumentų vertinimu ar kitomis nagrinėjimo procedūromis, draudžiama naudotis tarnybinėmis pareigomis ar tarnybiniu statusu asmeninei naudai gauti, naudotis viešai neskelbiama tarnybine informacija ne tarnybinei veiklai.

16. Deklaruojantis asmuo, atlikdamas jam pavestas funkcijas, gali priimti tik tokias dovanas, kurios yra susijusios su darbuotojo einamų pareigų ar funkcijų atlikimu, o dovana yra ne didesnė negu 150 eurų vertės ir gauta pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, kurios įprastai yra susijusios su deklaruojančio asmens tarnybinėmis pareigomis, taip pat dėl reprezentacijai skirta dovana su valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika, arba kai paslaugomis yra naudojamosi tarnybiniais tikslais.

17. Deklaruojantis asmuo privalo atsisakyti bet kokios dovanos, kurią siūlo jurdiniai ar fiziniai asmenys, siekiantys sudaryti sandorius su NVI.

18. Deklaruojantis asmuo negali priimti dovanų tiek iš NVI darbuotojų, tiek iš trečiųjų asmenų kaip atlygio už tiesioginių pareigų atlikimą.

19. Deklaruojantis asmuo privalo vengti bet kokio galimo interesų konflikto ar jo regimybės, kuris galėtų kilti ar atsirasti priimant arba teikiant dovana. Jeigu dovana sukelia interesų konfliktą arba jo regimybę, tokios dovanos Deklaruojantis asmuo turi atsisakyti.

20. Deklaruojantis asmuo, priėmęs siūlymą pereiti į kitą darbą, turi prievolę nusišalinti nuo sprendimų, susijusių su būsimu darbdaviu, rengimo, svarstymo ir priėmimo.

ANTRASIS SKIRSNIS

REKOMENDACIJOS VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ PROCEDŪROSE DALYVAUJANTIEMS ASMENIMS

21. Savo pareigas Viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantis asmuo turi vykdyti sąžiningai ir dorai, nesinaudodamas tarnybine padėtimi siekiant gauti asmeninės naudos.

22. Viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantis asmuo VIPIDĮ nustatyta tvarka turi deklaruoti privačius interesus, kurie gali sukelti viešųjų ir privačių interesų konfliktą bei daryti įtaką objektyvių (nešališkų) sprendimų priėmimui.

23. Siekiant išvengti viešųjų ir privačių interesų konflikto, Viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantis asmuo dalyvauti pirkimo procedūrose gali tik prieš tai pasirašęs konfidencialumo pasižadėjimą, VIPIDĮ nustatyta tvarka deklaruavęs privačius interesus.

24. Patekęs į situaciją, kai negali likti nešališkas, kyla interesų konfliktas, Viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantis asmuo turi nusišalinti nuo sprendimų priėmimo Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo laikymosi kontrolės Nacionaliniame vėžio institute tvarkos aprašo nustatyta tvarka.

25. Viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantis asmuo patenka į interesų konflikto situaciją, jeigu jam viešojo pirkimo procedūrose tenka spręsti klausimą, susijusį su:

25.1. turimomis bendrovių ir įmonių akcijomis (dalimis, pajais);

25.2. darbu kitose įmonėse, įstaigose ir organizacijose, individualiuoju užimtumu (autorinėmis sutartimis) ir pan.;

25.3. naryste, ryšiais ir pareigomis įmonėse, įstaigose ir organizacijose ar fonduose;

25.4. finansiniais ar moraliniais įsipareigojimais (skola) kitiems asmenims, kitais civiliniais santykiais;

25.5. iš kitų asmenų gautomis (jiems suteiktomis) dovanomis ir paslaugomis;

25.6. ginču ar konkurencija kitų asmenų ar grupių atžvilgiu;

25.7. artimų asmenų darbu atitinkamoje pirkimuose dalyvaujančioje įmonėje;

25.8. ketinimais, susijusiais su naujo darbo paieškomis, derybomis su būsimu darbdaviu ir pan.

26. Viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantis asmuo turi nedelsdamas raštu pranešti Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo laikymosi kontrolės Nacionaliniame vėžio institute tvarkos aprašo 11 punkte nurodytam asmeniui, paaiškėjus bent vienai iš šių aplinkybių:

26.1. pirkime kaip tiekėjas dalyvauja jam artimas asmuo arba juridinis asmuo, kuriam vadovauja toks asmuo;

26.2. jis arba jam artimas asmuo:

26.2.1. yra pirkime dalyvaujančio juridinio asmens valdymo organų narys;

26.2.2. turi pirkime dalyvaujančio juridinio asmens įstatinio kapitalo dalį arba turtinį įnašą jame;

26.2.3. gauna iš pirkime dalyvaujančio juridinio asmens bet kokios rūšies pajamų.

26.3. dėl Rekomendacijų 11 punkte nurodytų aplinkybių ir (ar) dėl bet kokių kitų aplinkybių negali laikytis visų tiekėjų lygiateisiškumo, nediskriminavimo, proporcingumo, abipusio pripažinimo ir skaidrumo principų.

27. Pirkimų procedūrose dalyvaujantiems asmenims draudžiama priimti dovanas, kai tai susiję su jų tarnybine padėtimi ar tarnybinėmis pareigomis. Viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantis asmuo privalo elgtis nepriekaištingai, nepriimti dovanų, pinigų ar paslaugų, išskirtinių lengvatų ir nuolaidų tiesiogiai ar per tarpininkus (netiesiogiai) iš asmenų ar organizacijų, siekiančių daryti įtaką, kai jis eina pareigas.

28. Atsisakant dovanos Viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantis asmuo turi mandagiai paaiškinti atsisakymo motyvus (nurodant, kad dovanos priėmimas nesuderinamas su atliekamomis funkcijomis, siekiant vengti bet kokios įtakos sprendimų priėmimui ar pan.), apie siūlytą dovaną pranešti tiesioginiam vadovui ir vyriausiajam specialistui (korupcijai atsparios aplinkos kūrimui). Jeigu manoma, kad siūloma dovana turint tikslą daryti įtaką sprendimams, Viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantis asmuo apie galimo kyšininkavimo atvejį turi pranešti Specialiųjų tyrimų tarnybai.

29. Jei dovana gauta Viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujančiam asmeniui nežinant (jam nesant), jis turi nedelsdamas grąžinti dovaną ją įteikusiam asmeniui. Jeigu dovanos gavimo išvengti nepavyksta, neįmanoma nustatyti dovanotojo, rekomenduojama informuoti tiesioginį vadovą ir vyriausiąjį specialistą (korupcijai atsparios aplinkos kūrimui), registruojant ją dovanų registre, viešai informuojant kolegas ar pan.

VIII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

30. Deklaruojantis asmuo atsako už deklaracijos pateikimą laiku, deklaracijose pateiktų duomenų teisingumą, informavimą apie interesų konfliktą sukeliančias aplinkybes ir nusišalinimą nuo dalyvavimo rengiant, svarstant ir priimant sprendimus, kurie sukelia ar gali sukelti interesų konfliktą.

IX SKYRIUS NUORODOS

31. Rekomendacijos parengtos vadovaujantis:

31.1. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymu.

31.2. Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2021 m. lapkričio 24 d. sprendimu Nr. KS-332 „Dėl Rekomendacijų dėl Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo laikymosi kontrolės ir priežiūros patvirtinimo“.

31.3. Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2019 m. gruodžio 19 d. sprendimas Nr. KS-340 „Dėl Pirkimuose kylančių interesų konfliktų nustatymo gairių patvirtinimo“.

31.4. Viešųjų pirkimų tarnybos parengtomis Etiško elgesio viešuosiuose pirkimuose ir pirkimuose gairėmis (2023-02-13 versija).
